

1938

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ოქტომბრული

1938

11

ოქტომბრული

№ 11

ნოემბერი 1938 წ.

განმცემლობა „კომუნისტი“

რედაქ. მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ. № 34
ტელ. № 3-02-61

სამ. ა. ლ. კ. კ. ციკას და სამ. ბანასკომის ირთმთვიური ორგანო

შენათვის შინაარსი

	83
1. ილია სიხარულიძე—საოქტომბრო სიმღერა (ლექსი)	1
2. კონდორე კორძია—პირველი ბუდიონოველები (მოთხრობა)	2
3. სანდრო ჟღანტი—ოქტომბრის დილა (ლექსი)	6
4. ლილია შიბრაძე—სიმღერა შემოდგომაზე (ლექსი)	6
5. თამარ გურული—ძია ნიკო (მოთხრობა)	8
6. ანდრო თევზაძე—წიგნები (ლექსი)	9
7. ნატალია ნიკიტინა—კატა მათიკო (ზღაპარი თარგმანი ელ. აგლაძისა)	10
8. თურმან ზანუაშვილი—ზამთრის სისახლის აღება (ნარკვევი)	12
9. კ. ცაბარიშვილი—რას გვეუბნებიან ძელები (წერილი)	14
10. ნიკოლოზ ნაბჯალი—თამარ შვერხაშვილი (წერილი)	15
11. იმ. ბიორბაძე—ცეცხლი ყინულიდან (ნარკვევი)	15

განვითა შემოკმეობა

12. ლილია თაბუაშვილი—ოცდაერთი წელი (ლექსი) გარეკანი მე-4 გვ.

ქრნალი გაფორმებულია მხატვ. — დონისა და მ. თუშმალიშვილის მიერ.

გარეკანის მხატვრობა—კ. გჟელიშვილისა.

პასუხისმგებელი რედაქტორი—ლ. შიშინაძე პასუხისმგებელი მდივანი თ. ზანუაშვილი

გადაეცა წარმოებას 19/X-1938 წ.
ხელმოწერილია დასაბუქდად 20/XI

ქალაქის ზომა 60X92
ფორმათა რაოდენობა 16 გვ. 9¹/₄X14

საქტომბროს სიმღერა

ღვექრით ავტომობილით,
ყვავილებით, აღმებით,
მღერა—ვაშას ძახილით
ოქტომბერს ვესალმებით!

ოჰ, რამდენი ხალხია!
დღეს ოქტომბრის დღე არის!
სულ დროშები! დროშები!
სულ დროშების ტყე არის!

ჭაერი ავსებულა
ლალი თვითმფრინავებით,
როგორ გამწკრივებულან
ეს ფრთიანი ნავეები!

დასეირნობს ზანზარით
ტანკი უზარმაზარი,
მტრებს რომ დასცეს თავზარი,
საბრძოლველად მზად არი!

ოსმის მღერა, სიცილი,
ვაშას შეძახილები,
ოქტომბრის დღეს ვზეიმობთ
მშრომელ ხალხის შეილები!

ბგერ, მაღალ კედელზე
სურათი ატანილი!
გადმოგვეცქერის ღიმილით
დიდი ძია სტალინი!

ღვექრით ავტომობილით,
ყვავილებით, აღმებით,
მღერა—ვაშას ძახილით
დიდ ბელადს ვესალმებით!

პითველი ბუდიონველები

1.

მზე ბუჩქებისაკენ დაეშვა. ერთხანს ვეგბერთელა მარწყვივით მოჩანდა. შემდეგ გორაკს მიეფარა.

ბუდიონს დიხანს უყურებდა ჩამავალ მზეს. ბოლოს ამოიოხრა:

— ეხ, ბიჭებო!

ხუთმა შეიარაღებულმა ახალგაზრდამ პირი იბრუნა ბუდიონისაკენ:

— რა იყო, სემიონ მიხაილოვიჩ?

ბუდიონიმ მძიმედ მოაბრუნა თავი და შეიარაღებულ ამხანაგებს გადახედა.

— მზეს ვუყურებდი და ვფიქრობდი: აი, იქ, სტანიცაში, ჩვენგან ასე ახლოს, დაპატიმრებული ამხანაგები სხედან. ისინიც უყურებენ ამ მზეს და ჩვენც...

— მერე რა?

— რა და ისინი ფიქრობენ: ხვალ ამ მზეს ვერ ვნახავთ... ჩვენ კი ნამდვილად ვიცით, რომ ვნახავთ...

მძიმე დუმილი ჩამოდგა. ექვსივეს ესმოდა ერთმანეთის გულისცემა. სიჩუმე ლოდივით აწვებოდათ. ერთმა მხრები შეაბრია თითქოს მძიმე ტვირთის ჩამოგდება უნდაო, და იკითხა:

— უქველად დახვრეტენ, სემიონ მიხაილოვიჩ?

— უქველად! — მიუგო ბუდიონიმ და მარცხენა უღვაშს ხელი შეუყენა. — იციან, რომ წითლები არიან.

კაკუნი მოისმა.

— ვინ არის?

ამხანაგებმა ერთმანეთს გადახედეს, თან იარაღს მოჰკიდეს ხელი.

— მაზანკა, — მოისმა ხმა.

შემოვიდა მაზანკა, ეს იყო მაღალი, ახოვანი, ბრვე გაქცატი. მას ღონიერი კაცის სახელი: ჰქონდა გავარდნილი. მართლაც, ცალი ხელით სამფუთიანს ბურთივით ათამაშებდა. ხიშტიან თოფს ხიშტის წვე-

რიდან ცალი ხელით ასწევდა და ხელში გამართავდა. შესაზარი ხმა ჰქონდა. მაზანკა რომ დაიყვირებდა, ფანჯარას ზანზარი გაჰქონდა.

— დამაგვიანდა, მაგრამ ვაზნებს ვეძებდი, — იმართლა თავი მაზანკამ. — ასი ვაზნა მოვიტანე. ხუთი ნოვიციცი...¹⁾

— მაშ დავიწყეთ, — თქვა ბუდიონიმ და უღვაშებზე ჩამოისვა ხელი. უღვაშები იყო სუფთა, ხშირი, ამაყად აგრეხილი და ვაქაცურად დამდგარი.

ბუდიონიმ დაიწყა:

— ხომ იცით, ამხანაგებო, რატომ შევიკრიბენით?

— ვიცით... — უბასუხა ხუთმა.

— მე ვიცი, რომ იარაღია საჭირო და კადეტებია²⁾ ამოსაწყვეტი.

სხვა შენ, იცი, — უთხრა მაზანკამ მაშინ ბუდიონიმ თქვა:

— სტანიცა პლატოვკაში რამდენიმე ათეული ჩვენება დაპატიმრებული. ბოლშევიკობა ბრალდებით. სულ რჩეული ბიჭებია. გადაწყვეტილია, ამაღამ უნდა დახვრიტონ ყველა. პლატოვკაში თეთრების რაზმი დგას. რაზმი სამასი კაცისაგან შედგება. კარგად არიან შეიარაღებული... მთვარე გვიან ამოდის. აი, ამაღამ მთვარის ამოსვლამდის, უნდა დავესხათ თავს თეთრებს და წაეართვათ ამხანაგები...

— დავესხათ, მაგათი სისხლი დავლიე! — დაიგუგუნა მაზანკამ.

— ჩუმად! — უთხრა ბუდიონიმ. — რა ხარივით გუგუნებ? დაგავიწყდა, რომ არალეგალურად ვიკრიბებით?

მაზანკა გაწითლდა, მაგრამ ხმადაბლა თქვა:

— არალეგალური... რასიტყვას გამოი-

¹⁾ ნოვიციცი ყუზნარა.

²⁾ დონზე და უკრაინაში თეთრებს ხაზი კადეტებს ეძახდა.

გონებენ... ეს სიტყვა არ მეხერხება...
სამაგიეროდ, სემიონ მიხაილოვიჩ, გაგვი-
ძელ, და, აი, რა მეხერხება...
მაზანკამ ლომის ტორში ნოვიცკის
ათგირვანქიანი ყუმბარა აათამაშა.
შეიარაღებულებმა გაიღიმეს.
ბუდიონის უღვაშების ჩრდილშიც რბი-
ლი ღიმილი გამოჩნდა. ბუდიონიმ განა-
გრძო:

— ამხანაგებო! თქვენ იცით, თეთრები
უტყვენ დონს. შარშან რომ ოქტომბრის
რევოლუცია მოხდა, ეს ყელზე დაადგათ
გენერლებსა და მემამულეებს, ბურჟუებსა
და კაპიტალისტებს. ძველი დროს დაბ-
რუნება სურთ... ცეცხლითა და მახვილით
შოდიან. ეს ომი საშვედრო — სასიცოცხ-
ლოა. მე ვფიქრობ, ან უნდა დავიხსოვნეთ
ყველანი, ან ერთხელ და სამუდამოდ
მოვიშოროთ სისხლის მწოველი ბატონე-
ბი...
— მართალს ამბობ, სემიონ მიხაილო-
ვიჩ! — უთხრეს შეიარაღებულებმა და თვა-
ლებში სიძულვილმა იცვლა, — ამ გაზაფხუ-
ლზე უნდა მოვიშოროთ.
ბუდიონი ადგა. მარცხენა ხელი ვადაზე
დაიდო. მარჯვენა რბილად ააყოლა ვაჟ-
კატურ უღვაშებს.
— ჩვენ შეიძინი ვართ. ისინი სამასი.
მაგრამ ბრძოლაში გამბედაობაც ჯარია.
ცოცხალი არ დავბრუნდები, თუ ჩვენე-
ბი არ გავათავისუფლებ... თქვენ?
— ჩვენც, სემიონ მიხაილოვიჩ! — მოისმა
პასუხი.
— მაშ ასე... ჩემი გეგმა ასეთია...
ბუდიონი დაჯდა. ჯარისკაცის მაზარის
კალთებზე მუხლებში ჩაიკეცა. ფანჯარაში
იხედებოდა ვატრეცილი მწუხრი...
2.
შუალაშე იყო, როცა სტანიცის სამმარ-
თველოვს კარებთან თოფის ქლარუნი მოი-
სმა.
— ეი, წითლებო! გამოდით გარეთ! —
მოისმა ღვინის სმით ჩახლეჩილი ხმა, —
ჩქარა!
კარებში ფარანი შენათეს, პატიმრე-
ბმა წელნელ იწყეს გამოსვლა.
— არ გვსმით რას ნიშნავს ჩქარა?
სხვისი მიწების დარიგებაზე ქმენით მირბო-

დით და ახლა ფეხები გვეცემათ? —
დაიპროცინა ერთმა ოფიცერმა.
უცნაური იყო ის ოფიცერი — მალალი,
გამხდარი, წოწოლა, მთვარის მოყვითა-
ლო სინათლეზე მოჩვენებას ჰგავდა.
წოწოლა ოფიცრის გვერდით დაბა-
ლი, ჯმუხა ოფიცერი იდგა. ფშვინავდა,
მსუქანი ლოყები ებერებოდა, წოწოლას
აქებებდა.
— ჩქარა, კაპიტან! ჩქარა!
პატიმრები გამოლაგდნენ.
— მოეწყეთ ოთხ — ოთხად! — გაისმა
ჯმუხა ოფიცრის ჩახლეჩილი ხმა.
პატიმრები ოთხ-ოთხად ჩამწყრივდ-
ნენ.
— სასაფლაოსკენ ნაბიჯით იარ!
პატიმრების რაზმი შეირხა და გარინდდა,
წოწოლა მფარანი ასწია და პატიმრებს
მიანათა. ყუთელმა სინათლემ ხმალივით
გაიელვა პატიმრების თავზე.
ჯმუხამ ისევ ისე დაიღრიალა ჩახლე-
ჩილი ხმით:
— ნაბიჯით იარ!
რაზმი დაიძრა.
შუაში მიდიოდნენ პატიმრები, გარშემო
ორი ოცეულისაგან შემდგარი ბაღრაგი,
წინ — დაბალი და წოწოლა ოფიცრები.
— ხუცესი სადაა? — იკითხა დაბალმა
ოფიცერმა, — სად ეშმაკებშია?
— აქა ვარ, ბატონო პოლკოვნიკო! —
და სიბნელეში თავი ამოყო თმაჩეჩილმა
სქელმა შავმა ხუცესმა.
ფარნის სინათლეზე ხუცესი ვეებერთელა
შევგომბეშოს ჰგავდა, რომელსაც მკერდზე
ვერცხლის ჯვარი დაუკიდნია...
— სასაფლაოსკენ მივყავართ, — გაისმა
პატიმრების რიგებში — სტანიცის ბოლოსა.
— ბიჭებო, ლაჩრულად არ მოგვე-

დეთ. ისევ ვაისმა რიგებში. — როცა ორმოსთან დაგვაყენებენ, ვიმღეროთ... — ვაჩვენოთ თეთრ ძაღლებს, რომ უღრეკია ბოლშევიკური ძალა...

— ახლა გვიან ამოდის მთვარე, — წაილაპარაკა ერთმა პატიმარმა...

— მერე შენ რა, გვიან ამოდის თუ აღრე? — ჰკითხა მეორემ.

— რა ლაპარაკია! ჩუმაღ! — გაბრაზდა პოლკოვნიკი. — მიტინგი არ გვეგონოთ, თქვენი...

და პოლკოვნიკმა ისე შეიგინა, რომ მებადრაგეებს ხარხარი აუვარდათ:

— ხა... ხა... ხა... ჰაი, ჩვენი პოლკოვნიკი... როგორ აწყობს...

— ეხ, დედასა, რა გინებაა! — ნეტარებით წარმოთქვა ერთმა მებადრაგემ. ერთხანს ქუჩის სიჩუმეში მხოლოდ ფეხის ხმა ისმოდა. ხანდახან ძაღლები მოადგებოდნენ ჰიშკარს. წაიყფდნენ და გაბრუნდებოდნენ უკან.

— ეხ! — ამოიოხრა ერთმა ქალარა პატიმარმა. — ახლა ჩემს პატარა გოგონას სძინავს. შეიძლება სიხმარში მხედავდეს... ჩემთან უყვარდა წოლა.

— ოხ! — დაუმატა მეორემ, სულ ახალგაზრდამ, — ახლა დედაჩემს არ სძინავს რასაკვირველია... ზის და ტირის საწყალი...

— კრდევ ლაპარაკი! — ისევ გაბრაზდა პოლკოვნიკი, — დამაცალეთ ცოტა... მორჩებით ლაპარაკს...

3.

მოსახვევთან, სადაც ქუჩა ვიწროვდებოდა, ბუდიონის რაზმი ჩასაფრებულყო.

შორს ვარსკვლავები გამოჩნდნენ და ცას მკრთალი სინათლე შეეპარა.

ბუდიონიმ ჩასჩურჩულა ამხანაგებს:

— აქ ვიწროა მოსახვევი. ჩინიერ გაიშლებიან. პატიმრებიც გამოივარდებიან, როცა მშველელს ნახევენ და მოისმა რაზმის ფეხის ხმა... ხმალი ამოიწვადეს.

— ამხანაგებო! როგორც დაგარიგეთ! — ისევ ჩაიჩურჩულა ბუდიონიმ. — დასცხეთ, როცა ნიშანს მოგცემთ. შენ, მაზანკა, დასქექე შენებურად და ხეთქე ყუმბარა... რაზმი გამოჩნდა.

— ვანის ბადრაგი წინ! — გასცა განკარგულება პოლკოვნიკმა. ბადრაგის ათეული დაწინაურდა. ათეულს გაუძღვნენ პოლკოვნიკი, კაპიტანი და ხუცესი.

— მალე მივალთ! — თქვა პოლკოვნიკმა ხმაშალა და დაამოქნარა.

— ვერ მიხვალთ! — დასძახა ბუდიონიმ, ცხენი ზედ პოლკოვნიკზე მიაგდო და დასქვივლა: — სიკვდილი ჯალათებს!

იმავე წამს სიბნელე და სიჩუმე მაზანკას ქუხილმა შესძრა:

— პირველო ასეულო, მარჯვნივ!

— მეორე ასეულო, მარცხნივ! დანარჩენმა ხუთმაც დასცა ყვირით:

— ჰკარ! მოჰკალ! სიკვდილი ჯალათებს!..

ვარსკვლავების მკრთალ სხივზე ბუდიონის ხმაღმა იელღვა. პოლკოვნიკმა თვალის დახამხამებაც ვერ მოასწრო, რომ თავი ფეხებში ჩაუგორდა. თავს პირი დაღებული ჰქონდა. აღბათ, უკანასკნელი გინება თუ შერჩა ტურჩებზე.

— ვინა ხართ? — შესძახა წოწოლა ოფიცერმა.

ისევ იელღვა ბუდიონის ხმაღმა, და ორად გააბობილი წოწოლა დაბლა ჩაიზნიქა.

როგორც არწივი გნოლის გუნდს, ისე დაერია ბუდიონი ბადრაგის ათეულს. ბუდიონის მხარდამხარ მისდევდა ერთი ამხანაგი. ათეულის ნახევარი აკაფეს. ნახევარმა იარაღი დაყარა და გაიქცა.

— პირველო ასეულო, აიღეთ იარაღი! დასცხეთ! — შესძახა ბუდიონიმ პატიმრებს. პატიმრები ეცნენ დახოცილ მებადრაგეებს, აართვეს იარაღი, დაუშინეს ცოცხალ მებადრაგეებს.

ამ დროს იგრაილა მაზანკას ყუმბარამ.

— თავს უშველეთ! — დაიყვირეს მებაღე-
რაგებმა.

— მეორე ასეულო, მოუარე!

— მესამე ასეულო, გზა მოუჭერი! —
გრიადებდა მაზანკა. ბაღრავის მხოლოდ
მცირე ნაწილი-ღა გადარჩა, ისიც გაიქცა
უიარაღოდ. წინ შავ გომბეშოსავით
მიხტოდა ფეხში დაჭრილი ხუცესი.

— ამხანაგებო! — შესძახა ბუდიონიმ. —
ჩვენ ახლა ბევრნი ვართ. დავესხათ
თეთრების რაზმს! წინ!

— წინ! — დასძახეს ერთხმად!

4.

მთვარე მალლა იდგა, და სტანიცა დღე-
სავით იყო განათებული. სტანიცის სამა-
რთველოსთან შეკრებილ რაზმს ბუდიონი
ასე ეუბნებოდა.

— ამალამიდან ჩვენ არ დავიშლებით,
ამხანაგებო! ვისაც შეგიძლიათ იარაღის
ტარება და გასურთ ბრძოლა, ამომიდექით
მხარში. ლუგანსკში ამხანაგ ვოროშილოვი
აღგენს ჯარს, ღონში ჩვენ დავიწყეთ.
შევადგინოთ რაზმი და მივუყვანოთ წი-
თელ სარდლობას... ვინ მოდის რაზმში?

— მე!

— მე!

ისმოდა ირგვლივ, და მთვარის თეთრ
სხივებზე ელვარებდნენ ამოწვდილი
ხმლები, მოღერებული ხიშტები.

ვილაცამ იკითხა:

— ამხანაგო ბუდიონი, ბრძოლის დროს
რომ ისმოდა: „პირველო ასეულო, წინ!“
„მეორე ასეულო, მოუარე!“ სად არიან
ის ასეულები?

ბუდიონისა და მის ექვს ამხანაგს სი-
ცლოდ წასკდათ.

— აი, ჩემი ასეულები! — თქვა ბუდიო-
ნიმ და თავის ექვს ამხანაგზე უჩვენა. —

მტერი რომ შეგვეშინებინა, ორ კაცს
ასეული დავარქვი. ექვსი კაცი კი ორ-
ოლად დავყავი. მტერს სამი მხრიდან ვე-
ციოთ, შესაშინებლად...

— რით არა ვართ ასეულები? — დაი-
გუგუნა მაზანკამ — ორი ზარბაზანიც წა-
ვართვით...

ხალხმა მხიარულად გაიცინა.

ბუდიონიმ ხმალი ასწია. ხმალზე მთვა-
რის სხივი გადატყდა და ბუდიონის ულ-
ვაშებში შეცურდა.

ბუდიონიმ ხმას აუწია:

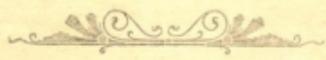
— ოქტომბრის რევოლუცია ყველა
მშრომელის საქმეა... ლენინი მოგვიწო-
დებს ბრძოლისკენ... მაშ, ვიყოთ ერთად
და შევადგინოთ რაზმი...

— ეს იქნება ამხანაგი ბუდიონის
რაზმი! — დაიგუგუნა მაზანკამ. — ჩვენ
ექვსნი უკვე ვართ ბუდიონოველები...

ხალხს მოეწონა ახალი სიტყვა „ბუდი-
ონოველი“. ბევრი ჩაეწერა ახალ რაზმში
და პირველი ბუდიონოველები ახალ
სარდლის წინ ჩამწყვიდნენ...

ახალმა სარდალმა მაშინვე ბრძანა:

— ოქტომბრის რევოლუციის დასაცა-
ვად — წინ!

ოქტომბრის დღია

მზე კრიალებს. ქალაქს გული
გაღუშლია ლალის მსგვსად:
მიწა ასე მოქარგული
არ მინახავს ჯერ მე არსად...

მზე კრიალებს, დროშის კალთებს
დაფრქვევია ოქროს მძივი;
სიხარულით გულღებს ანთებს
ათასების ხმა და მწკრივი.

დღემ დოვლათის ზღვა გაშალა
კოლონების ურიცხვ ტევრით;
ქუხს სიტყვები, ვით შაშხანა,
სტალინი და ოქტომბერი.

მზე კრიალით სწვდება მიწას,
ელვარებს და იფერება,
სიტყვა საქმედ გადაიქცა
და ხალხის სიმღერებად.

მეც მოვდივარ დროშის რხევით,
ვაქაცურად მხრებგაშლილი,
ვამაყობ და ასე ვმღერო
ბედნიერი ქვეყნის შვილი.

დღემ დოვლათის ზღვა გაშალა
კოლონების ურიცხვ ტევრით;
ქუხს სიტყვები, ვით შაშხანა,
სტალინი და ოქტომბერი.

ღიღია მებრძოლია

დაშაქრდა თეთრი მტევნები,
დედავ, რა გემრიელია...
ჭირიმე შენი, ჭირიმე,
რა სიხარულის რთველია!

ნიგოზიც ბევრი მოსულა,
ვაშლი და თხილიც ბლოშა...
ჭირიმე შენი, ჭირიმე,
რა კარგი შემოდგომა!

თამარ გუგუნიძე

პატარა თამაზიკო დღეს ძლიერ მხიარულია.

მის საამაყო ძია ნიკო დაბრუნდა წითელი არმიიდან.

თამაზიკოს ძლიერ მოსწონს ძია ნიკოს კრიკინა ჩექმები და ტყავის ბრტყელი ქამარი.

— უპ, რამხელა გაზრდილხარ, თამაზი, ჩქარა წითელ არმიაში წაგიყვანენ. გინდა წახვიდე წითელ არმიაში?

თამაზიკო გაბრწყინებული თვალებით უყურებს ძია ნიკოს, სცხვენია, ჯერ კიდევ ვერ შეეჩვია მას.

— მინდა, თუ კი ნამდვილ თოფს მომცემენ, — დარცხვნით უპასუხა თამაზმა.

— მოგცემენ, მაშაბა რის მებრძოლი იქნები, თუ კი ნამდვილი თოფი არ გექნება!

თამაზ ბაჯიაშვილს სკოლაში ყველაზე უფრო ფიზკულტურის გაკვეთილი უყვარდა, ყოველთვის გულისძვრით ელოდა ვარჯიშის დაწყებას. ფიზკულტურის მასწავლებელი ჯოხებს დაურიგებდა, ბავშვები ჯოხებს მხარზე გაიწყობდნენ და დოლის ხმაზე ნამდვილ წითელ-არმიელებივით მწყრივად მიდიოდნენ. თამაზიკო ლოყებწითლებული გამოდიოდა ვაკვეთილიდან.

— როცა დიდი გავიზრდები, აუცილებლად წითელარმიელი გავხდები, — ფიქრობდა ყოველთვის თამაზი. აი ეს-ლაც, როცა მათი ოჯახი ძია ნიკოსთან ერთად საუზმეს შეეკცეოდა, ეს ფიქრი აკვიატებოდა და ქამა დაჰვიწყებოდა.

— თამაზიკო, რატომ არ ქამ, გენაცვალე? — შეეკითხა დედა.

თამაზს შერცხვა, ვაი თუ გამიგეს რა-

ზე, ვოცნებობდიო, და დარცხვნილმა კოვზს მოჰკიდა ხელი.

— ეს რა გემრიელი მურაბა! მოგიხარშავს, მარო! — უთხრა ძია ნიკომ თამაზის დედას.

— მოგწონს, ალბათ, არმიაში მურაბა მოგენატრა, შებრალეების კილოთი მიუფო თამაზის დედას.

— როგორ გეკადრებათ, მონატრებული კი არა, ჩვენ ისე გვაქმევენ, რომ რა გინდა სულა და გულო იქ არ იყოს. ძველი დრო ხომ არ არის, როცა ჯარისკაცები შშიერები იყვნენ და ერთად ეყარნენ ძილის დროს. ჩვენ ყველას საკუთარი ლოგინები გვაქვს. დილის რიქრაქზე, როცა საყვირის ხმა გაგვავლიძებს, ფეხზე წამოვვარდებით და მყისვე ჩავიცვამთ... საჩქაროდ დავიბანთ პირს, გავიწმენდთ კბილებს, დავივარცხნით თმას, და აწუთოში დამწყრივებული ვართ ეზოში.

— სმენა! იქექებს ლეიტენანტის ხმა.

სიჩუმე ჩამოვარდება. შემდეგ ჩვენ გვარებს ამოიკითხავს, დავავათალიერებს, თოფებს გაგვისინჯავს. წითელარმიელმა თოფს ისე უნდა მოუაროს, როგორც საკუთარ თავს.

თამაზიკოს სულ დაავიწყდა ჩაის დალევა და გაფაციცებით უსმენდა ძია ნიკოს.

ძია ნიკო გაჩერდა, თამაზმა ამოი
ობრა.

— ძია ნიკო, — შეეხვეწა პატარა თა-
მაზი, — კიდევ მიაშვებ რას აკეთებთ?

— შე უკუღმუტო, ყველაფერი რომ
გიაშობო, რასაც წითელარმიელი აკეთებს,
სამი ღამე არ მფუცოფა, მე კი მეძინება,
მგზავრობამ მომქანცა.

— ძია ნიკო, მიაშვებ კიდევ რაზე, —
არ ეშვებოდა ცნობისმოყვარეობით გა-
ტაცებული თამაზიკო.

— მაინც რა გინდა, შე უკუღმუტო?
რაზე გიაშობო?

— გულზე რალაც ღამაზი ვარსკვლავი
რომ გაქვს გაკეთებული, ყველას აქვს ასე-
თი წითელ არმიისი?

— არა, თამაზ, ეს ჯილდოა, რომელ-
საც მე ძალიან ვაფასებ.

— ძია ნიკო, მიაშვებ, როგორ მიიღე
ეს ჯილდო? — დაუწყო ზეჟნა თამაზმა.

— მაშ მიგდებ ყური. ერთ ღღეს სა-
ველზე მეცადინეობას ვატარებდი. უც-
რად უცნობი ადამიანი შევნიშნე. მე ეპვი
შემეპარა და უკან ავეღღენე. უცნობმა
შემამჩნია და რათა ჩემი ეპვი გაეფანტა,
კითხვით მომმართა:

— უკაცრავად, ბოდის ვიხდი, სად
არის აქ ტელეფონის საღღური? მინდა
დაღღრეკო.

— ხეღღები ზევეით! — დავეუკვირე პასუ-
ხის ნაცვლად და რევეღღვერი ვიღღრე ბუ-
ღღიდან.

— რას მერჩი, კაცო, მხეცი ხო-
ვარ, ამ წუღღსვე საბუღღებს მოგაოთხეღღეთ.
ამ სიტყვეღღზე ჯიღღიდან ეღღრე-
ღღული ამოიღღო და გამომიწოღღა.

— ეგ რა არის? — გაბრაზებით შეღღე-
კითხე უცნობს.

— ღღული, ღღული ინებეღღთ, ნუ ასტებთ
ხმაურობას. რას მერჩით?

რომ შეამჩნია საქმე ცუღღად არისო,
მოკუღღრცხლდა.

მე უკან დავეღღენე. აღმართში დაღღე-
წიე, რევეღღვერი ხეღღიდან გავაღღღე-
ბინე. ის შემობრუნდა და პირდაპირ
ღღმეტაკა. ღღიღხანს ვიბრძოღღეთ... არ
ვიცი, რით გათავღღებოდა საქმე, რომ
ჩემს სროღღაზე აღღღიღობრივი მცხოვე-
ბღღები არ მომშვეღღებოღღენ. ერთმა
კოღღმეღღურემ თოკი მომცა, ხეღღები შე-
ვეუკარით და საღღარაჯოღღში მივიყვანეთ.

იგი ერთერთი უცხო სახეღღმწიფოს
მიერ გამოგზავნიღღი ჯაშუღღში აღმოჩნდა.
ჩემს ტერიტორიაზე შემოპარულა ღღი-
ვერსიღღი აქტების მოსახღღენად და სამ-
ხეღღრო ნაწიღღების განღღაგების შესახებ
ჯაშუღღური ცნობების შესაგროვეღღად.

გაბეღღუღობისა და მოხერხებუღღობის
გამოჩენისათვის სარღღლობამ მე ჯიღღლო-
ზე წარმადგინა. და, მართლაც, მალე მი-
ვიღღე წითელი ვარსკვლავის ორღღენი.

პატა-მათიკო

(ზღაპარი)

დიდედას თეთრი კატა ჰყავდა. მას მათიკოს ეძახდნენ. არ ცხოვრბდა მხიარულად კატა-მათიკო: შეიღმა ეჭიმმა აუკრძალა დიდედას თევზისა და ხორცის ჭამა, და უკვე რამდენიმე წელია დიდედას სახლში ეს საქმედები არ მოხარზულა, კატა-მათიკოს კი ყველაზე მეტად ამ ქვეყნად ხორცი და თევზი უყვარდა.

ალარც თავგები იყვნენ ამ სახლში — ძალიან, ძალიან დიდხანია მათიკომ დაიჭირა ყველა ისინი. უსაქმობით რომ ბრკყალები არ დასწლუნგებოდა, მათიკო ყოველდღე ღვსავდა მათ დიდედას სავაჲრედლზე.

მოსაწყენი იყო ასეთი ცხოვრება.

ერთხელ, სრულიად შემთხვევით, მათიკომ ქუჩაში გაინავარდა. უცბად დაინახა ფანჯარა. მინის იქით კი მოჩანდა ქილაში მოცურავე ოქროს თევზები.

მათიკო შედგა უკანა თათებზე და თერთმეტი თევზი დათვალა.

— დღეს ხომ მე თქვენ შეგჭამთ, — თქვა მან და გაიქცა მეორე ფანჯრისაკენ.

შეიხედა და იმდენი ბავშვი დაინახა, რომ დათვლაც კი არ შეიძლებოდა.

— მივალ ამ ბავშვებთან და მათთან ვიცხოვრებ — გადაწყვიტა მათიკომ. — ვკამ თევზებს და რომელთანაც მინდა იმისთან ვითამაშებ.

მათიკო მივიდა კარებთან, რომელსაც ეწერა „საბავშვო ბაღი“, და დაიკნავლა. მაგრამ მერე მოაგონდა, რომ მას ლაპარაკიც შეეძლო ისე, როგორც ადამიანებს.

— მეც მინდა საბავშვო ბაღში სიარული, — თქვა კატამ. ცალ თვალს კი თევზებს არ აშორებდა.

• ბავშვებმა გაიცინეს.

— შენ ხომ კატა ხარ.

— არა, მე გოგო მათიკო ვარ.

შეხტა კატა ფანჯარაზე და ჩაყო თეთრი თავი წყალში.

— სადაური გოგო ხარ! — შეჭყირეს ბავშვებმა. — გოგოები კაბებით დადიან და არც თევზებს დასდევენ. დაიკარგე აქედან, შენ აქ თევზებს შეგეკიპამ!

წვიდა მათიკო საბავშვო ბაღიდან, ჩაიცვა ცისფერი კაბა, წინდები, ფეხსაცმელები. ქული ცხვირამდის ჩამოიფხატა, რომ უღვაშები არ გამოჩენილიყო, კუდი კი დაახვია, ღაბის ქვეშ დამალა და ორ თათზე შემდგარი მივიდა საბავშვო ბაღში. ახლა კი მათიკოს თევზებისათვის სრულებით აღარ შეუხედავს, ისე რომ ბავშვებმა ვერც კი შენიშნეს, რომ ის კატა იყო.

მათიკომ თავისი თათი გაუწოდა ყველაზე პატარა გოგონას ელიკოს.

ელიკომ იყვირა და ხელი უკან გამოშვლიჯა.

— შენ ხომ კატა ხარ! შენ დიდი ბრკყალები გაქვს...

— არა, მე მათიკო გოგო ვარ.

კატასთან არცერთმა ბავშვმა არ მოინდომა თამაში, და მათიკო იჯდა კუთხეში მარტოდმარტო, მოწყენილი. როგორც კი ბავშვებმა თვალი მოაშორეს კატას, ის მაშინვე თევზებისაკენ გაექანა.

ბავშვებმა მათიკო ისევ გამოაგდეს. — ასე გინდა, — უყვიროდნენ მას ბავშვები, — ნუ გვატყუებ და თევზებს ნუ უთვალთვლებ!

მიკუნცულდა მათიკო შინ, მოძებნა დიდი მაკრატელი და დაიკრა ფრჩხილები ყველა თათზე, ჩაიცვა ვარდისფერი კაბა, კული ისევ კაბის ქვეშ დამალა და დაბრუნდა საბავშვო ბაღში. ახლა კი მას არავინ არ დაუკაწრავს.

როცა ბავშვებს სადილად დაუძახეს, ისინი გაიქცნენ ხელების დასაბანად. კატებს კი სხვანაირი წესი აქვთ — ისინი თათებს სადილის შემდეგ იბანენ. და აი, მათიკო პირდაპირ სასადილოსაკენ გაიქცა

ის მშვიერი იყო. მიიხედა მარცხნივ, შემდეგ მარჯვნივ და შეხტა მაგიდაზე. მაგიდაზე კი შემწვარი წიწილები იყო დალაგებული.

— თევზის შექმა ვერ მოვახერხე, — თქვა მათიკომ, — წიწილას მაინც შევქამ!

ამ დროს შემოვიდნენ ბავშვები. ხედავენ, მათიკო მაგიდაზე დარბის, აბიჯებს ფლაგზე, კისელზე, პირში კი წიწილის ფეხი უჭირავს. კაბის ქვევიდან გრძელი კული დასთრევს, კაბა კი რძის ფლავში აქვს მოსვრილი.

— ჩვენ არ შევქამთ რძის ფლავს, რომელზედაც შენ დარბობდი! — შეპყვირეს ბავშვებმა.

და ისეთი ხმაური ატყდა, რომ სამზარეულოდან შემოვარდა დეიდა ლიზა. კეთილი ქალი იყო დეიდა ლიზა, მაგრამ როგორც კი დაინახა მათიკო მაგიდაზე, ძალიან გააჯავრდა.

— ზარმაცო, შეპყვირა დეიდა ლიზამ.

ქურდობ, სხვის რძის ფლავს მიირთმევ! მე შენ გიჩვენებ! ჩაგეკეტავ საკუქნაოში, იქ შენ თავგები დაგკებენ! — და, მართლაც, დეიდა ლიზამ კატა ბნელ საკუქნაოში ჩაკეტა. დარჩა მათიკო საკუქნაოში მარტოდმარტო მთელი ღამე...

დილით დეიდა ლიზამ გააღო კარი და გაჯავრებით თქვა:

— დაიკარგე აქედან, რომ თვალით აღარ გნახო!

მათიკომ თავი დახარა და მოახსენა:

— გმადლობთ, დეიდა ლიზა, რომ საკუქნაოში ჩამკეტეთ: იქ აუარებელი თავი დავიკირე. ძალიან მზიარულად ვიყავი მთელი ღამის განმავლობაში.

მოცვიდნენ ბავშვები, ხედავენ — თავების მთელი ხროვა ყრია, დეიდა ლიზა კი ეალერსება მათიკოს, უსვამს ხელს ზურგზე და ეუბნება:

— არა, შენ ზარმაცი არ ხარ. შენ ქვეყანი ხარ, ჩვენ ყველაფერს გააპატოებთ. ჩანს, რომ შენ კარგი კატა ხარ. იცხოვრე ჩვენთან საბავშვო ბაღში.

და დარჩა კატა-მათიკო საბავშვო ბაღში საცხოვრებლად. ის ბავშვები გაიზარდნენ, სკოლაში გადავიდნენ, ახლა სხვები დღიან საბავშვო ბაღში, მათიკო კი ისევ დეიდა ლიზას თანაშემწედ მუშაობს, თავგებს არ აქაჟანებს.

თერთმეტი თვეში საბავშვო ბაღში ახლაც ცურავს. თუ ვინმეს არ სჯერა, წაღით და ნახეთ.

თარგმანი მლ. აბლაძიძისა

ზამთრის სასახლის აღება

ათას ცხრაას ჩვიდმეტი წლის სუსხიანი ოქტომბერი იღვა. მსოფლიო ომი გრძელდებოდა. ხანგრძლივი ბრძოლისაგან შეწუხებული ჯარისკაცები ფრონტიდან გამოვრბოდნენ. ვალატაკებელი მუშები ბრძოლის შეწყვეტას მოითხოვდნენ. ულუკმაპუროდ დარჩენილი გლეხობა მემამულეებს აწიოკებდა. დროებითი მთავრობა ომის საბოლოო გამარჯვებამდის გაგრძელებას მოითხოვდა, მაგრამ ჯარისკაცები აღარ ემორჩილებოდნენ კერენსკის მთავრობას. ესერებმა და მენშევიკებმა ნდობა დაჰკარგეს ხალხში. მუშათა უმრავლესობა ბოლშევიკებს მიემხრო. გლეხობაც დარწმუნდა ბოლშევიკური პარტიის სიმართლეში და მას დაუჭირა მხარი.

მთელი ხალხი აღდგა დროებითი მთავრობის წინააღმდეგ. დრო აღარ ითმენდა. საჭირო იყო მოქმედება, და აი ბოლშევიკებმა შეიმუშავეს აჯანყების გეგმა. შექმნეს აჯანყების საბრძოლო ცენტრი აშხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით და აჯანყების დროც დანიშნეს. მაგრამ აჯანყების გეგმა ზინოვიევა და კამენევა მოლაღატურად გასცეს. ბურჟუაზიულმა მთავრობამ მთელი ძალები შეჰკრიბა აჯანყების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

ლენინის მითითებით, საბრძოლო ცენტრმა აჯანყება დაიწყო 24 ოქტომბერს (ძველი სტილით). აჯანყებას თვითონ ლენინი ჩაუდგა სათავეში. საბრძოლო ცენტრის მოწოდებაზე ელვის სისწრაფით აღდგნენ წითელგვარდიელები, რევოლუციური ჯარისკაცები და კრონშტად-

ტელი მებრძოლები. პეტროგრადი აჯანყების ცეცხლში გაეხვია. მოკლე ხანში რევოლუციურმა პროლეტარიატმა დაიკავა ყველა სამხედრო პუნქტი და მნიშვნელოვანი დაწესებულება. შეშინებული დროებითი მთავრობა ზამთრის სასახლეში გამაგრდა. სასახლეს ერთგული ოფიცრებისა და იუნკრების რაზმები შემოერტყა. მათ განკარგულებაში იყო აუარებელი ტყვიამფრქვევი, ხელყუმბარები და სხვა სამხედრო საჭურველი. სასახლესთან მისვლა სახიფათო იყო. ოფიცრთა ტყვიამფრქვევები მხად იყო ტყვიის დასათესად.

სუსხიანი ნიავე დაჰქროდა. ფეხქვეშ თოვლი ჰრატუნებდა. აქა-იქ აჯანყებულთა ჯგუფები გამოჩნდა. მტკიცე გადაწყვეტილებით მიდიოდნენ სასახლისაკენ. ჩამოხნულდა. ფართე ფანჯრებიდან სინათლის შუქი სვეტებად გადმოეშვა. სასახლის ტალანებში აჩქარებული მოძრაობა ატყდა. ყველა სადღაც გარბოდა, რაღაცს მიარბეინებდა და წამდაწუმებდა გარეთ იცქირებოდა. აჯანყებულები აღარ იცდიდნენ. სასახლეს ალყა შემოარტყეს და დიდი შენობის კედლებში გამაგრებულ ოფიცრებს სროლა დაუწყეს. ამოქმედდნენ იუნკერთა რაზმები, აკაკანდა ტყვიამფრქვევები ოცნურლები და უჩვეულო ზანზარი და სრიალი ამორგდა სასახლის ირგვლივ. აჯანყებულები არ შეშინდნენ, სროლას სროლით უპასუხეს. ქუჩებში გამაგრდნენ და ოფიცერთა რაზმებს გარეთ გამოხვლის საშუალებას არ აძლევდნენ. აჯანყების მონაწილე ყველა წითელგვარდიელი ფხიზლად იღვა, სასა-

ხლის ფანჯრებს თვალს არ აშორებდა და გამოჩენილ მტერს ზუსტად ესროდა. წითელგვარდიელებს არც შეზღვეურები ჩამორჩენილან, მათი რევოლუციონური კრეისერი „ავრორა“ და სამი ნაღმოსანი დინჯად მიარღვევდა ნევის ტალღებს. ზარბაზნის ტუჩები ზამთრის სასახლის განათებული ფანჯრებისაკენ მიემართა და ნიშანს ელოდა.

აჯანყების ცენტრმა სასახლეში ჩასაფრებულ ოფიცრებს წინადადება მისცა დაწებებულიყვნენ მაგრამ, პასუხი ვერ მიიღეს. მაშინ ბოლშევიკებმა ნიშანი მისცეს. აქუხდა „ავრორას“ ზარბაზნები, პეტრე-პავლეს ციხეში დადგმულმა ზარბაზნებმაც ბანი მისცეს, და ღროვებითა მთავრობამ იგრძნო ამბოხებული პროლეტარიატის ძალა. სასახლის მოედანზე წითელგვარდიელები იერიშზე გადავიდნენ წინ საბარგო ავტომობილები მიდიოდა, უკან კი სროლით მისდევდნენ წითელგვარდიელები, სასახლის ფანჯრებიდან განუწყვეტლად მოდიოდა ტყვია, აჯან-

ყებული მასა არა ჩერდებოდა, რკინის ნიღვარით მიიწვედა სასახლისაკენ და წაღკვას უქაღდა მას. მოწინავე რაზმები შეიკრნენ დარბაზებში, ოწკრებმა მიატოვეს ტყვიამტკევეები და დამფრთხალი თხებივით გარბოდნენ ტალანებში. დიდხანს ისმოდა დამაყრუებელი სროლა, ყიჟინა და გამამხნევეელი შეძახილები, როცა სროლა დამთავრდა, ზამთრის სასახლეში რამდენიმე შეშინებული ადამიანი აღმოჩნდა, ესენი იყვნენ დროებითი მთავრობის მინისტრები, დროებითი მთავრობის მეთაური კეოენსკი იქ აღარ აღმოჩნდა, მას გაპარვა მოესწრო.

მეორე დღეს, 25 ოქტომბერს, მთელი ხალხი კითხულობდა ბოლშევიკური პარტიის მოწოდებას. ლენინი წერდა, რომ დროებითი მთავრობა დაეცა, ძალაუფლება მუშათა და ჯარისკაცთა დებუტატების საბჭოების ხელში გადავიდა, ხალხმა თავისი ბრძოლის მიზანს მიაღწია. ომი შეწყვეტილია, მემამულეებს მიწა ჩამოერთვათ, საბჭოთა მთავრობა შექმნილია.

რას გვუბნებიან კვლევი

მრავალი მილიონი წლებია, რაც დედამიწა არსებობს. მაგრამ რამდენი ხანია, რაც მასზე სხვადასხვა ცხოველები არსებობენ? ამის გაგება შეიძლება მათი ნაშთებისა და ქვებზე დარჩენილი ნიშნების საშუალებით. ეს ნაშთები დღემდის შენახულია ქვაკირში. თიხასა და ქვა-ქვიშაში. აქა-იქ მიწიდან ძხრიან მხეცების, ფრინველების, ხელოვნების და თევზების გაქვავებულ ძვლებს, ძვლების მიხედვით ყოველთვის შეგვიძლია გამოვარკვიოთ თუ რა ჯიშს ეკუთვნოდა ესა თუ ის ცხოველი. ცნობილია, რომ ბევრ ყასაბს ადვილად შეუძლია გაარჩიოს ძროხის რომელიმე ძვალი ცხენის ძვლისაგან. აგრეთვე ადვილი გასარჩევია ძაღლის ძვლები კატის ძვლებისაგან. სწავლულ კაცს კი ძვლების მიხედვით ბევრი რამის გაგება შეუძლია. მაგალითად, ერთი კბილის მიხედვით შეიძლება გავიგოთ რით იკვებებოდა ის ცხოველი, რომელსაც ამგვარი კბილები ჰქონდა, — იკვებებოდა იგი ხორციით, თუ ბალახით. ჩვენ ვიცით, რომ იმ მხეცებს, რომლებიც ხორციით იკვებებიან, კატის მსგავსი კბილები აქვთ; იმ მხეცებს, რომლებიც ბალახით იკვებებიან, ძროხის ან ცხენის მსგავარი კბილები აქვთ. თავის ქალას მიხედვით შეიძლება დავასკვნათ რა სიდიდის ტვინი ჰქონდა ცხოველს, რადგანაც დიდ ტვინს დიდი მოცულობის ქალა სჭირდება. ძვლების მიხედვით ბევრი სხვა რამის გაგებაც შეიძლება ისეთ ჯიშებზედაც კი, რომლებიც დღესდღეობით დედამიწაზე აღარ არსებობენ.

ზოგიერთი ჯიშის ასი ათასი და მილიონი წლების წინათ სრულიად მოისპოა ისე, რომ მთელი ჯიშიდან ერთი უბრალო ძვალი დარჩა. მიუხედავად ამისა, ამ ძვლის საშუალებით მაინც შეიძლება იმის გაგება,

თუ რა ცხოველები ცხოვრობდნენ დედამიწაზე უძველეს დროში. ამ ნაშთების მიხედვით შესაძლებელია კიდევ სხვა რამის გამოკვლევა. შეიძლება იმის აღდგენაც, თუ სხვადასხვა ჯიშები რამდენხანს არსებობდნენ დედამიწაზე, რომელი ჯიში უფრო ადრე და რომელი უფრო გვიან. თუ დავაკვირდებით მიწის ფენებს და იმ ნიშნებს, რომლებიც მათზე არის აღბეჭდილი, შეგვიძლია დანამდილებით კიდევ შემდეგი გავიგოთ: ცხოველებისა და მცენარეების რომელი ჯიში როდის გაჩნდა, როდის მოისპოა და რამდენხანს ცხოვრობდა. საქმე იმაშია, რომ მუდმივი ჯიშები არ არსებობენ. ზოგიერთი ჯიში ცხოვრობს, მრავლდება და შემდეგ კი თანდათან ისპობა, ამ ჯიშების ცხოველთა რიცხვი კლებულა და კლებულობს, შემდეგ კი სრულიად ქრება. იგივე მოსდის მათ ნაშთებს ქვის ფენებში. ზოგიერთ ძველს ფენებში ვერ შეხვდებით ვერც ერთ ფრინველის ნაშთს. ამ ქვის ფენას ზემოდან მეორე ფენა აქვს გადაფენილი, რომელშიც აქა-იქ ფრინველების ნაშთს შეხვდებით, ზედა ფენებში ფრინველთა რიცხვი უფრო მეტია და ზევით კი მათი რიცხვი უფრო ხშირია. ხოლო ამ ფენებს კიდევ მაღლა თუ ავეყვებით, შევამჩნევთ, რომ ფრინველთა ნაშთების რიცხვი თანდათან იკლებს და შემდეგ სრულიად აღარ შეგვხვდება. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ისინი აღარ არსებობენ. გაქრენ დედამიწის ზურგიდან, მაშასადამე, ფენების დაკვირვების საშუალებით შეგვიძლია გავიგოთ, რომელი ჯიში როდის გაჩნდა და როდის მოისპოა. მიწის ფენები წააგავენ ვეებერთელა წიგნს. სადაც ეს ყველაფერი ჩაწერილია.

თამარ შავერზაშვილი

პატარა ოქტომბრელებსა და პიონერებს ბევრჯერ მოუსმენიათ მშვენიერი მუსიკა სიმღერები: „ჩიტი“, „გუგული“, „ნანა“, „მინდორში“, „ციცუნია“, დამტკბარან მათი გულწრფელობითა და სილამაზით.

იციან თუ არა პატარებმა ვინ შექმნა ეს სიმღერები? ბევრმა იცის. ხოლო ზოგიერთს კიდევ უნახავს ავტორი, — თამარ შავერზაშვილი; უნახავს იმ დროსაც, როცა მუსიკოსი ქალი თავისი თითებით ათამაშებდა კლავიშებს და იტაცებდა ნორჩ მსმენელთა ყურადღებას...

თამარ შავერზაშვილს ხომ ძალიან უყვარს ბავშვები. იგი მეტწილად პატარებთანაა. ასწავლის მათ მუსიკას, ამეცადინებს პაწია გოგო-ბიჭებს, კითხულობს თეორიულ საგნებს თბილისის კონსერვატორიის განსაკუთრებულ ნიჭიერ ბავშვთა წრეში...

დიდი ხანია წერს პატარებისათვის მუსიკა-სიმღერებს. უკვე 1923 წელს დაბეჭდა მან თავისი პირველი საბავშვო მუსიკა „მინდორში“. საქმე ასე იყო:

თამარ შავერზაშვილმა გაზეთში წაიკითხა ჩვენთვის კარგად ცნობილი პოეტის, ძია გიორგი ქუჩიშვილის მშვენიერი ლექსი „მინდორში“:

„ყვავილები წამოშლილან,
გაფენილან ველად.

პეპელებიც ვაჩენილან
დაფრენილან ქრელად.

ყმაწვილები შემოსილან
ნაირნაირ ფერად

და პეპელებს მოსდებიათ,
ქუდით დასაქერად“.

ძალიან მოეწონა ახალგაზრდა მუსიკოს ქალს ლექსი. „უთუოდ რაიმე შესატყვისი კილო უნდა მოცემნო ამისათ-

ვის“ — გაიფიქრა მან და შეუდგა მუშაობას ტექსტზე.

ოცთა ხნის შემდეგ მზად იყო მომზობლველი საბავშვო სიმღერა „მინდორში“.

იმ დროს თამარ შავერზაშვილს უკვე რამდენიმე მუსიკა ჰქონდა დაწერილი. მათგან ყველაზე ცნობილი იყო პოეტ ი. გრიშაშვილის სიტყვებზე შექმნილი რომანსი „ღერწამი ხარ“ — ეს პირველი ნაწარმოებია მუსიკოსი ქალისა.

მაგრამ 1923 წლიდან განსაკუთრებით ნაყოფიერად დაიწყო მუშაობა საბავშვო სიმღერებზე. თხუთმეტი წლის განმავლობაში მან დაწერა სხვადასხვა მუსიკალური გამოცანები, პიესები, სიმღერები... მათი ნაწილი იბეჭდებოდა ჟურნალ „ოქტომბრელში“, ჟურნალ „პიონერში“, გაზეთ „ნორჩი ღვინენლში“...

ამ წელს „პიონერში“ დაიბეჭდა „სიმღერა ბელადზე“, ხოლო ოქტომბრელ-

— მშვენიერია! წამოიძახა ედიშერმა.
გურამი და ლიანა დანიშნულ დროს
მოვიდნენ.

— იშვიათი ლინზა გამოდის, აბა შეხე-
დეთ?

— კი, მაგრამ როგორ გინდა ამოიღო
ტაშტიდან ყინვა? შეეკითხნენ ედიშერს.

— სულ ადვილად. აი ნახეთ!— ედიშე-
რმა აიღო ტაშტი და ჩადვა უფრო მოზ-
რდილ, ცხელი წყლით საესე ტაშტში.
ყინული ნაპირზე უცბად გადნა და დაიწყო
ტაშტში სრიალი. გადმოაბრუნა ყინული-
ანი ტაშტი, და გადმოსრიალდა ლინზის
მზგავსი დიდი ყინული.

— ამინდიც რომ ხელს გვიწყობს! გახა-
რებთ ამბობდა ედიშერი, ყინული სკამზე
მიაყუდა და მზეს მიუშვია. ციმციმი
დაიწყო ერთ წერტილში თავმოყრილმა
მზის სხივებმა. შეასწორა ყინული, და მზის
ლაქა თანდათან დაატარავედა.

— გურამ და ლიანა, მიუშვირეთ ხელი!
გურამის ხელზე დასკუბდა მზის ლაქა.
ცოტა კიდევ და აუკანკალდა ხელი
გურამს.

— გააჩერე! ეს ხომ ყინულია, არ დაგ-
წვავს. შენ ხომ ასე ამბობდი, გურამ, და
შენც, ლიანა.

გურამმა ვერ გაუძლო და ხელი მოა-
რიდა მზის ლაქას. იგი ახლა აღარ იცი-
ნოდა. თან მიკიფონი ენანებოდა და თან
კიდევ უკვირდა უჩვეულო სანახაობა.
ტიკრობდა: ცეცხლს მაინც ვერ მიიღებსო.
მოიტანეს ასანთი და მიუშვირეს. იგი რამ-
დენიმე წუთის შემდეგ აინთო. ედიშერმა
ბიძას დაუძახა. ის შორიდან გულდასმით
ადევნებდა თვალყურს ედიშერის მოუს-
ვენარ მოძრაობას.

— ლელი! ერთი ჩაეიდეთ, ვნახოთ, ედი-
შერი რას აკეთებს.

— ალბათ, ცდებს აკეთებს. ისეა გატა-
ცებული ფიზიკითა და ქიმიით, რომ ჭამა-
სმარ აგონდება, — თქვა ედიშერის დედამ
და ჩაივდა ბაღში. ბიძამ პაპიროსი ამო-
იღო და მიუშვირა მზის ლაქას, ერთი წუ-
თის შემდეგ პაპიროსიდან ბოლი ავიდა
და ცეცხლი მოეკიდა.

— ვაშა! — იძახოდა გახარებული ედი-
შერი, მის სახეზე აღტაცების იერი დაქ-
როდა. არა ნაკლებ გახარებული და გან-
ცვიფრებულნი იყვნენ მაყურებლებიც
ამ უცნაური მოვლენით.

— ბიძია, არქიმედის დროს რომ გყოფი-
ლიყავი ამ ცოდნით, ხომ დიდი მეცნიერი
ვიქნებოდი?

ყველა გადანიხარხარა. ბიძა მოეფერა
ედიშერს და უთხრა:

— ჩვენ გვიანტერესებს მომავალში რა
იქნები.

გურამი შინ წავიდა. რამდენიმე
ხნის შემდეგ მიკიფონი მოიტანა და ედი-
შერს გადასცა.

— ეს მიკიფონი ჩემია, ხომ?

— ღიახ, შენია.

— ნება მაქვს ვისაც მინდა ვაჩუქო?

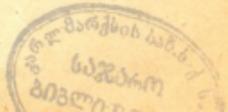
— ღიახ.

— მაშ ეს მიკიფონი შენთვის მიჩუქნია
სახსოვრად, რადგან ყინულიდან ცეცხლი
მიიღე.

გურამი შეყოყმანდა, ეთაკილა წაგე-
ბულის დაბრუნება. ბოლოს, ლიანას რჩე-
ვით, მიიღო ნაჩუქარი.

— ერთი მითხარი, ედიშერ, სად კით-
ხულობ ან ვინ გასწავლის ასეთ უცნაურ
ცდებს? — შეეკითხა ლიანა.

— ამ წუთში გეტყვი. — ედიშერი სახ-
ლში გაიქცა, მოიტანა პერგლმანის წიგნი
და ორთავეს გადასცა. სამივენი ჩაუჯდნენ
წიგნს და ახალ ცდებს ეძებდნენ გასაკეთე-
ბლად.

მხატვრული ნაწარმი

ლილია თაბუკაშვილი

სამხატვრო ტექნიკუმის მე-2 კურსი, მოსწავლე

ვეღარ გაუძლო ხალხმა წამებას,
აივსო მათი თმენის ფიალა,
და ძღვევამოსილ ოქტომბრის თვეში
ცეცხლის გრივალმა დაიგრიალა.

დიდი ბრძოლების შემდეგ დამყარდა
ჩვენს სამშობლოში მშვიდობა სრული,
აღარ არიან აქ მჩაგვრელები,
სიამოვნებით ძვერს ყველას გული.

დაიგრიალა და დედამიწის
ერთ მეექვსედზე გადაიარა,
ძაძების ნაცვლად მის ზედაპირზე
წითელი ღროშა ააფრიალა.

მუშათა კლასის დიდი ბელადი,
დიდი სტალინი, ყველგან ცნობილი,
სოციალიზმის საღარაჯოზე
ურყევით არის, ჩაგრულთ ძმობილი,

რამდენი გმირი იმსხვერპლა ომმა,
რამდენი მუშა ფოლადის გულით,
რამდენი გლეხი მოკვდა გმირულად
სამშობლოსათვის თავგანწირული...

და გადასცქერის წითელ ქვეყანას
ერთ მეექვსედზე ამჟამად მდგარი,
ხალხისთვის ზრუნავს დაუღალავი,
თავდადებული, მტკიცე, მდგარი.

ქრისტე - მკვლევარის - ხელისმომხატვა საყვარელად

1939 წლისათვის ჩვენს ჟურნალზე უკვე სწარმოვებს ხელისმომწერა.
ხელის მოწერას მიიღებენ: „სოციალიზმი“, ფოსტა, წერილის დამ-
ტარებლები, ხელის მოწერის შემკრებნი საწარმოებსა, დაწესებულებებ-
ში და სკოლებში, პოლიტგანყოფილებათა გაზეთების გამომცემლო-
ბები ტრანსპორტზე.

ხელმოწერის პირობები:

- 1 წლით . . . 6 მან.
- 3 თვით . . . 1-50 კაპ.
- 6 თვით . . . 3 მან.
- ცალკე ნომერი 50 კაპ.